

VEGÅRSHEI
KOMMUNE

Vegårshei kommune
Myra
4985 Vegårshei
Telefon: 37 17 02 00
Telefax: 37 17 02 01
E-post: post@vegarshei.kommune.no
Hjemmeside: www.vegarshei.kommune.no

Bankkontonr.: 2938.05.01706
Organisasjonsnr.: 964 965 048

Justis- og beredskapsdepartementet

Dato: 25.09.2013
Vår ref: 2013/505-5
Deres ref:
Saksbehandler:
Anne Helene Espeland Baarøy
Tlf. 37 17 02 16

MELDING OM VEDTAK

HØRINGSUTTALELSE: ETT POLITI - RUSTET FOR Å MØTE FREMTIDENS UTFORDRINGER

Vedlagt oversendes særutskrift av saksbehandling og vedtak i ovennevnte sak til orientering.

Med hilsen

Anne Helene Espeland Baarøy
konsulent
Rådmannens stab

Dato: 09.09.2013
Arkivref: 2013/505-4 /
X31

Anne-Grete Glemming
37 17 02 40
anne.grete.glemming@vegarshei.kommune.no

Saksnr	Utvalg
62/13	Kommunestyre

Møtedato
17.09.2013

HØRINGSUTTALELSE: ETT POLITI - RUSTET FOR Å MØTE FREMTIDENS UTFORDRINGER

Rådmannens innstilling

Vegårshei kommunestyre vedtar følgende uttalelse som svar på høring om "Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer" slik:

"Vegårshei kommunestyre gir politiet støtte til hovedtrekkene i dette viktige reformarbeidet for å kunne tilpasse seg grunnleggende utviklingstrekk ellers i samfunnet. Kommunestyret støtter ønsket om større handlingsrom til å organisere, styre og lede virksomheten.

Vegårshei kommunestyre ønsker å understreke at det er overordnet og helt vesentlig for Vegårshei kommune å ha en polititjeneste som gir reel trygghet for innbyggerne og som er synlig og tilgjengelig. Vegårshei kommunestyre forventer at en ny politireform skal gi en polititjeneste i Vegårshei som er operativ, kompetent, funksjonell og framtidsrettet, og som kan ivareta politiets kjerneoppgaver på en god måte for innbyggerne.

Samfunnet er i rask forandring med nye og endrede utfordringer. Det krever andre løsninger og nye måter å organisere offentlige tjenester på, så vel i vårt lokalsamfunn som, regionalt og nasjonalt. Vegårshei kommunestyre er derfor mindre opptatt av hvor et fremtidig politi er stasjonert, men mer opptatt av hvordan tjenesten er tenkt utført i praksis. I tillegg til politiets kjerneoppgaver har Vegårshei kommunestyre forventninger om at blant annet følgende skal vektlegges på en god måte for våre innbyggere:

- Et robust tjenestested med nødvendige og riktige ressurser i rimelig nærhet (responstid)
- Tilstrekkelig vakt og beredskap også for befolkningen i utkantene
- Ivareta forebyggende polititjeneste, herunder tverretattlig- og faglig samarbeid
- Et nærpolti, som er tilgjengelig, har lokalkunnskap og tillit hos innbyggerne
- Opprettholde god service med økt tilgjengelighet (bl.a. lengre åpningstider)
- Effektiv ledelse og styring som er i stand til å endre i takt med vekslende utfordringer
- Imøtekomme ønske om evt. fremtidig politipost dersom det synes hensiktsmessig

Vegårshei kommunestyre støtter kvalitetsreformarbeidet, både med hensyn til kvalitet og prestasjoner, metode, analyse og teknologi, slik som utredningen legger opp til.

Saksprotokoll i Kommunestyre - 17.09.2013

Kommunalsjefen redegjorde for saken.

Ordfører Kjetil Torp, KRF fremmet følgende tilleggsforslag:
Agder politidistrikt bør maksimalt utvides med Telemark fylke.

Voting:

Det ble først votert over rådmannens innstilling.
Enstemmig vedtatt.

Det ble deretter stemt over ordførers tilleggsforslag.

Tilleggsforslag falt med 13 mot 8 stemmer (Kjetil Torp, Jon Bergan, Ragnhild Nærdal og Mariann Taxerås, KRF, Per Selås, H, Kirsten Myren, Katrine Aas, Ragnar Ettestøl, SP)

Kommunestyrets vedtak PS 62/13 – 17.9.13

Vegårshei kommunestyre vedtar følgende uttalelse som svar på høring om "Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer" slik:

"Vegårshei kommunestyre gir politiet støtte til hovedtrekkene i dette viktige reformarbeidet for å kunne tilpasse seg grunnleggende utviklingstrekk ellers i samfunnet. Kommunestyret støtter ønsket om større handlingsrom til å organisere, styre og lede virksomheten.

Vegårshei kommunestyre ønsker å understreke at det er overordnet og helt vesentlig for Vegårshei kommune å ha en polititjeneste som gir reel trygghet for innbyggerne og som er synlig og tilgjengelig. Vegårshei kommunestyre forventer at en ny politireform skal gi en polititjeneste i Vegårshei som er operativ, kompetent, funksjonell og framtidsrettet, og som kan ivareta politiets kjerneoppgaver på en god måte for innbyggerne.

Samfunnet er i rask forandring med nye og endrede utfordringer. Det krever andre løsninger og nye måter å organisere offentlige tjenester på, så vel i vårt lokalsamfunn som, regionalt og nasjonalt. Vegårshei kommunestyre er derfor mindre opptatt av hvor et fremtidig politi er stasjonert, men mer opptatt av hvordan tjenesten er tenkt utført i praksis. I tillegg til politiets kjerneoppgaver har Vegårshei kommunestyre forventninger om at blant annet følgende skal vektlegges på en god måte for våre innbyggere:

- Et robust tjenestested med nødvendige og riktige ressurser i rimelig nærhet (responstid)
- Tilstrekkelig vakt og beredskap også for befolkningen i utkantene
- Ivareta forebyggende polititjeneste, herunder tverretattlig- og faglig samarbeid
- Et nærpolti, som er tilgjengelig, har lokalkunnskap og tillit hos innbyggerne
- Opprettholde god service med økt tilgjengelighet (bl.a. lengre åpningstider)
- Effektiv ledelse og styring som er i stand til å endre i takt med vekslende utfordringer
- Imøtekomme ønske om evt. fremtidig politipost dersom det synes hensiktsmessig

Vegårshei kommunestyre støtter kvalitetsreformarbeidet, både med hensyn til kvalitet og prestasjoner, metode, analyse og teknologi, slik som utredningen legger opp til.

Vedlegg: Østre Agder: vedtak i sak 47/13

2. Sammendrag fra NOU 2013:09, Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer

Dokumenter:

1. NOU 2013:9
2. Tidligere høringsuttalelser vedr omorganisering og samlokalisering i Agder politidistrikt i saker til kommunestyret 18.6.10 og 14.12.10 - (ePhorte 2009/619)

Saksopplysninger:

NOU 2013: 9, Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer, eller den såkalte “Politianalysen”, ble avgitt til Justis- og beredskapsdepartementet 19. juni 2013. Utredningen er foretatt fra et utvalg oppnevnt av Justis- og beredskapsdepartementet 8. november 2012.

Denne NOU kan gi grunnlag for den største reform som er iverksatt for norsk politi i moderne tid. Intensjonen er å skape grunnlag for en omfattende struktur – og kvalitetsreform for norsk politi.

Vedlagt saksfremstillingen ligger et utdrag fra politianalysen.

HOVEDTREKK FRA UTREDNINGEN

Behovet for en modernisering av politiet og en grundig vurdering av hvilke oppgaver som politiet skal ivareta er viktig for å kunne gi innbyggerne et endra bedre tilbud i framtiden og skape grunnlag for sikkerhet og opplevelse av trygghet for den enkelte innbygger i hverdagen.

Strukturreformforslaget har som formål å frigjøre ressurser mot løsning av kjerneoppgavene og legge forutsetninger for et kompetent og robust lokalt politi samt robuste fagmiljøer og spesialister regionalt og nasjonalt. Strukturreformen omfatter spissing av politiets oppgavesett mot kjerneoppgavene og en ny struktur og organisering av politiet.

Kvalitetsreformen har som formål å utvikle et kunnskapsbasert og effektivt politi med evne til kontinuerlig forbedring og utvikling. Kvalitetsreformen vil omfatte forbedringer i styring og ledelsesprosesser samt forbedringer knyttet til kvalitet og prestasjoner.

I utredningen legges det stor vekt på kjerneoppgavene som politiet skal levere. Det pekes videre på at politiet er tillagt en rekke forvaltningsoppgaver og oppgaver innen sivil rettspleie. Utvalget mener at det er tungtveiende grunner til at politiet bør få et mer avgrenset oppgavesett.

Følgende legges til grunn som politiets kjerneoppgaver:

- opprettholde alminnelig orden
- forebygge og forhindre straffbare handlinger
- beskytte borgerne og deres lovlydige virksomhet
- etterforske og straffeforfølge lovbrudd

En effektiv løsning av kjerneoppgavene stiller høye krav til spesialisering, fagkompetanse, kontinuerlig læring og utvikling i hele organisasjonen. Disse kravene skjerpes like mye for det lokale politiet som for de spesialiserte enhetene og fagmiljøene. Utfordringen blir i framtiden å sikre tilstedeværelse av et kompetent og effektivt lokalt politi der befolkningen bor og

samtidig utvikle robuste spesialistmiljøer. I tillegg må man sikre at det lokale politiet og spesialistmiljøer virker effektivt sammen som én organisasjon. Et kompetent lokalt politi er en forutsetning for at spesialistmiljøene skal fungere godt.

Organisering

Utvalgets gjennomgang avdekker at dagens politi har et vanskelig utgangspunkt for å møte disse utfordringene. Det er store variasjoner i hvordan politiet er organisert, med hvilken kvalitet og effektivitet oppgavene løses og hvordan det enkelte politidistrikt prioriterer og innretter tjenesten. Politiet er i dag heller ikke dyktige nok til å lære, utvikle og forbedre egen virksomhet. Utvalget peker også på svak teknologiledelse og en organisasjon som ikke har en tidsmessig og hensiktsmessig teknologiunderstøttelse. Utvalget mener også at styringen og ledelsen av politiet ikke fungerer tilfredsstillende.

Utvalget mener videre at tilleggsoppgavene til politiet binder opp for mye ressurser og trekker oppmerksomhet vekk fra kjerneoppgavene. Struktur og organisering legger ikke godt nok til rette for å utvikle verken spesialistmiljøer eller et effektivt og kompetent lokalt politi.

Effektiv løsning av politiets kjerneoppgaver lokalt er først og fremst et spørsmål om hvilke arbeidsmetoder som benyttes, hvilken kompetanse tjenestepersonene besitter, hvilken systemunderstøttelse som er tilgjengelig og sist, men ikke minst, politi tilgjengelig der og når kriminalitet skjer og publikum har behov for polititjenester. Utvalget mener derfor at den lokale strukturen må styrkes gjennom økt politibemanning og færre små tjenesteder.

Utredningen hevder at dagens organisering gjør det meget vanskelig å etablere en effektiv styring og utvikling av etaten. Den anbefaler derfor at politiet organiseres i færre og større politidistrikter. Utvalget anbefaler at antall politidistrikter reduseres fra dagens 27 til 6 politidistrikt.

Utvalget er svært opptatt av at ressurser som benyttes på forvaltningsoppgaver og sivile oppgaver kan ta oppmerksomhet bort fra en best mulig løsning av kjerneoppgavene.

Utvalget er kjent med at det hevdes at politiet mottar informasjon gjennom forvaltningsoppgaver og sivilrettslige oppgaver som kan være nyttig for politiet og sikre kjennskap om lokale forhold. Utvalget har derimot ikke blitt presentert for noen konkrete eksempler som viser hvordan slik informasjon har blitt brukt til å understøtte løsningen av politiets kjerneoppgaver. Utvalget hevder at i den grad informasjon fra tilleggsoppgaver blir brukt til å løse kjerneoppgaver, skjer dette derfor basert på initiativ fra den enkelte ansatte. Utvalget påpeker videre de lovregulerte begrensninger med hensyn til om og hvordan politiet kan bruke opplysninger fra forvaltningsoppgaver og sivile oppgaver inn mot forebygging og etterforskning av kriminalitet.

Utvalget påpeker isteden at politiet kan gjennom systematisk samarbeid med andre etater innhente den nødvendige informasjonen i de tilfellene der det er lovmessig åpning for dette. Dette vil også sikre at det er en systematisk og helhetlig tilnærming til innhenting og bruk av denne informasjonen som både gir politiet den nødvendige informasjonstilgangen, og som ivaretar de lovmessige begrensningene og hensynene som måtte foreligge.

Utvalget anbefaler at politiet i fremtiden gis et mer spisset oppgavesett, som i hovedsak avgrenses til oppgaver direkte knyttet til politiets kjerneoppgaver, samt oppgaver som direkte understøtter løsning av disse. Utvalget mener at dette bør være et prinsipielt utgangspunkt for utviklingen av politiets oppgavesett. Det bør derfor igangsettes nødvendig

utredningsarbeid med sikte på å overføre oppgaver innen sivil rettspleie samt en hoveddel av forvaltningsoppgavene til andre etater og virksomheter, f.eks. kommunene.

Utvalget hevder at dagens struktur og organisering av politiet legger klare begrensninger på politiets mulighet til å løse kjerneoppgavene på en god måte. Derfor vil formålet i reformen være å skape mer politikraft og yte bedre polititjenester der befolkningen bor. Dagens 27 politidistrikter er svært forskjellige. De fleste av politidistriktene er verken store nok, eller har det nødvendige befolknings- og kriminalitetsgrunnlaget til å kunne opprettholde tilstrekkelig volum og kvalitet på beredskaps- og spesialistfunksjoner. De store forskjellene i størrelse, befolkningsgrunnlag, kriminalitetsbilde og ressurser legger også betydelige begrensninger på hvor stor grad av enhetlig organisering og praksis som faktisk er mulig. Slike interne forskjeller legger også begrensninger på effektiv samhandling og læring på tvers av, og mellom, politidistriktene.

De fleste av dagens politidistrikter har et desentralisert preg. I sum har politiet i dag 354 tjenestesteder. Om lag 40 pst. av tjenestestedene har færre enn fem ansatte. Kun 24 pst. har mer enn 20 ansatte. For å kompensere for distriktstrukturens og den lokale strukturens svakheter kanaliseres ressursene vekk fra de minste tjenestestedene og til de store politidistriktene og særorganene. På denne måten tappes Distrikts-Norge for operativ politikraft.

Utvalget anbefaler en helhetlig modell for organiseringen av politiet. Disse endringene vil skape mer politikraft og gi bedre polititjenester der befolkningen bor. Utvalget mener dette er hovedgrepene som må til:

- Etablere færre, men mer robuste politidistrikter som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å håndtere oppgavene med tilfredsstillende responstid og kvalitet
- Styrke lokalpolitiet gjennom økt politibemanning og færre små enheter. Lokale tjenestesteder slås sammen og politibemanningen styrkes på de gjenværende for å øke grunnberedskapen og bedre publikumstjenesten lokalt
- Særorganenes funksjon og kapasitet tilpasses ny distriktstruktur
- Gi Politidirektoratet rammebetingelser for å ta et helhetlig ansvar for strategisk utvikling og ledelse av politiet

Som nevnt over, foreslår utvalget en endring fra 27 til 6 politidistrikter. Dette vil medføre at Agder politidistrikt, som nå består av Vest-Agder og Aust-Agder, blir sammenslått med Telemark, Vestfold og Buskerud politidistrikter.

Alternativ foreslår utvalget to andre modeller. En Fylkesmodell med 18 politidistrikter, samt en Mellommodell med 10 politidistrikter. Ved begge de to siste modellene, vil Agder politidistrikt bli som i dag.

Styring og ledelse

En annen hovedutfordring som utvalget peker på er forbedret styring og ledelse.

Den strategiske styringen av politiet utøves av Justis- og beredskapsdepartementet som ansvarlig departement og politidirektøren som etatsleder med ansvar for styring av underlagte særorganer og politidistrikter. En effektiv styring av etaten er blant annet betinget av at:

- organisasjonen vet hvilke roller og oppgaver det enkelte nivå har
- ansvar, myndighet og kompetanse er fordelt i henhold til rolledelingen
- organisasjonsstrukturen legger til rette for effektiv utøvelse av rollene
- det er etablert helhetlige og gjennomgående prosesser med god kvalitet

Etter utvalgets vurdering fungerer ikke dagens styring og ledelse i politiet tilfredsstillende, og kan være en viktig årsak til en rekke av de utfordringene som utvalget har identifisert.

Utvalget mener at politiet må gis et større handlingsrom og et tydeligere myndighetsgrunnlag for å organisere, styre og lede virksomheten. Dette er viktig for å utløse en større grad av initiativ og gjennomføringsevne. Samtidig må politietatens egen evne til nettopp dette forbedres. En ytterligere forutsetning er reduksjonen i antall politidistrikter. Det er avgjørende både at politidistriktene blir mer likeartede, og at ledelsesspennet fra Politidirektoratet til underlagt nivå reduseres betydelig.

Utvalget anbefaler at det startes opp et bredt anlagt arbeid med formål om å:

- Tydeliggjøre rolle-, ansvars- og kompetansedeling mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet, politidistrikter og særorganer
- Utvide politidirektørens fullmakter, myndighet og ansvar
- Utvikle en tydelig strategisk ledergruppe for etaten
- Få en ledelsesutøvelse med tydelige krav og forventninger til politiets ledere
- Standardisere lederutvalgelse og -utvikling
- Reformere styringsprosessene og utviklingsarbeidet i og av etaten

Reformeringen av styringsprosessene og utviklingsarbeidet skal blant annet gi:

- Et klarere skille mellom politiske rammer og faglig ledelse av etaten
- En klarere styringsrelasjon mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet
- Sterkere sentral styring og standardisering
- Styrket systematisk analyse og kunnskapsutvikling, samt økt læring og kunnskapsdeling på tvers av etaten

Lokal tilstedeværelse

Utvalget hevder at ved å skape en ny lokal struktur, så vil dette styrke politiets lokale tilstedeværelse.

Utvalget anbefaler at det lokale politiet styrkes gjennom økt politibemanning og sammenslåing av små tjenestesteder. En sammenslåing av små tjenestesteder gjør det mulig å:

- Redusere andelen av politibemanningen som er bundet opp til kontorenes åpningstid
- Etablere større og mer robuste fagmiljøer og tjenestesteder lokalt
- Redusere administrative kostnader knyttet til drift av tjenestesteder, inkludert administrativt ansatte og eiendomskostnader

Dette vil legge forutsetningene på plass for følgende resultater:

- Politiets bemanning blir styrket lokalt. Reduserte administrative utgifter og husleie kan omdisponeres til økt bemanning
- Oppgaveløsningen lokalt blir mer effektiv. Økt antall ansatte på tjenestestedet vil legge grunnlaget for økt effektivitet. Utvalgets analyser viser at det er en sterk samvariasjon mellom målt produktivitet per ansatt og størrelsen på enheten
- Det blir mulig å utvikle bedre lokal fagekspertise med dedikerte ressurser innen viktige områder som forebygging og etterforskning
- Politiet får en styrket tilstedeværelse lokalt og bedre respons gjennom økt grad av døgnkontinuerlig tjeneste og mer effektive lokale beredskapsordninger
- Politiet får bedre beredskap og økt evne til kraftsamling lokalt. Det lokale politiets forutsetninger for å kunne håndtere flere oppdrag parallelt, og om nødvendig

omprioritere mellom disse ved behov, vil styrkes. Særlig ved større ulykker eller alvorlig kriminalitet vil mulighetene til å disponere tilstrekkelige ressurser lokalt være avgjørende

- Tilgjengeligheten for publikum vil kunne gjøres bedre gjennom økt åpningstid på et færre antall tjenestesteder, kombinert med politiposter og andre tilbud for publikumsbetjening der det er behov for dette

Å utvikle den lokale strukturen for å gi de effektene som er skissert over, er en oppgave som krever meget god innsikt i lokale forhold og muligheter. Utvalget har derfor ikke tatt mål av seg å utvikle et eget detaljert forslag til lokal struktur for det enkelte av de seks politidistriktene. Forutsetningene og innsikten for å gjøre dette ligger i det enkelte politidistrikt og lokalt. Den konkrete løsningen for det enkelte politidistrikt bør utformes i politidistriktene i samarbeid med Politidirektoratet, og med involvering av relevante samarbeidspartnere og kommuner.

Utvalget har gjennomført en omfattende analyse av den lokale strukturen for å se hvordan politiet kan levere en best mulig lokal polititjeneste.

For å utføre mange av politiets kjerneoppgaver er lokal tilstedeværelse avgjørende for resultatet. Politiet må være der hvor de kan forebygge kriminalitet og sikre rask respons når noe skjer. Tilstedeværelse øker sannsynligheten til å oppdage forhold som kan forebygges og responstiden reduseres fordi man er i området.

Utvalget vil påpeke at dette er et modellert eksempel for å illustrere hvordan en endring i lokal struktur, gitt en del forutsetninger, kan bidra til å skape mer politikraft og yte bedre polititjenester for landets befolkning. Det er således ikke ment å skulle gi et forslag til en faktisk lokal struktur for etaten. Dette er noe som må utarbeides av politiet selv i samarbeid med lokale myndigheter og andre berørte parter.

For området som inngår i Østre Agder, er det kun Arendal og Åmli som er foreslått opprettholdt i denne modellen.

For å oppnå den fulle effekten av utvalgets anbefalinger kreves en helhetlig tilnærming til endringer i politiets struktur og organisering. Utvalget vil særlig fremheve at en endring i politidistriktstruktur uten en sammenslåing av små tjenestesteder ikke vil gi de resultatene som utvalget mener er mulig å oppnå.

Utvalget anbefaler en geografisk organisering av politiet i seks politidistrikter. Etter utvalgets vurdering er dette den løsningen som gir best forutsetninger for å utvikle god kvalitet og skape sterke fagmiljøer for utøvelsen av politiets kjerneoppgaver i det enkelte politidistrikt. Dette gir politidistrikter som har noenlunde lik størrelse med hensyn til kriminalitet, bemanning, budsjett og antall tjenestesteder.

Samtidig vil samtlige politidistrikter kunne etablere tilstrekkelige fagmiljø innenfor forebygging, analyse, spesialisert etterforskning, påtale og kriminalteknikk uten tilførsel av ekstra ressurser. Flere ansatte i hvert politidistrikt vil gjøre det lettere å allokere og prioritere ressurser innad politidistriktene, spesielt ved større hendelser.

Utfordringene knyttet til kriminalitet og hendelser som skjer over større områder vil være mer håndterbare med vesentlig færre geografiske grensesnitt. En felles organisasjonsstruktur på distriktsnivå vil være en sentral forutsetning for å styrke politiets evne til å lære, utvikle og forbedre virksomheten.

En samling av politiets ansatte på færre tjenestesteder vil kunne frigjøre ressurser som kan brukes til å styrke politibemanningen lokalt, og gjennom dette øke lokal tilstedeværelse av politiutdannet personell og bedre evne til å være tilstede der og når publikum har behov for politiets tjenester.

Utvalget legger stor vekt på at lokal tilstedeværelse og lokalkunnskap opprettholdes og utvikles, spesielt for å sikre fortsatt godt arbeid innen forebygging. Tjenestestedet er kun et utgangspunkt for politiet å operere ut fra, samt et sted hvor publikum kan få tilgang til enkelte av politiets tjenester. Politiets tjenester til publikum leveres i stor grad i form av patruljetjeneste og oppsøkende virksomhet.

Utvalget forutsetter at ressursene som frigjøres ved en strukturendring omdisponeres for å gi en bedre polititjeneste gjennom økt tilstedeværelse lokalt.

Kunnskapsbasert oppgaveløsning

Kunnskapsbasert oppgaveløsning har vært en uttalt målsetting for politiet i flere år.

Dette krever at politiet utvikler nasjonalt forankrede kvalitetssikringsrutiner for enhetlig lagring av data og bearbeiding av informasjon. I dag er det altfor stort innslag av lokalt tilpassede rutiner, prioriteringer og tolkninger som svekker kvaliteten på lagret informasjon. Videre må det etableres nasjonal standardisering for analyseprodukter og metoder.

Analyser og en kunnskapsbasert tilnærming må ligge til grunn for løsningen av alle politiets kjerneoppgaver.

Politiets satsing på forebyggende arbeid må i større grad gjenspeile funksjonens uttalte prioritet slik dette kommer til uttrykk i politiloven § 2 og i ulike styringsdokumenter. Utvalget foreslår derfor at den nasjonalt forankrede virksomhetsstyringen av det forebyggende arbeidet styrkes.

Videre må en dedikert enhet i politiet gis et særlig ansvar for fagområdet. Foruten å utvikle faget og standardiserte arbeidsmetoder og retningslinjer må enheten bidra til kompetansebygging gjennom deling av beste praksis og være etatens møtepunkt i utviklingen av samfunnets tverretatlige forebyggende arbeid.

Enheten må gis fullmakt til å sette hensiktsmessige mål og følge opp disse, og om nødvendig initiere konkrete tiltak på tvers av politidistriktene. Det krever at politiet utvikler resultatkrav innenfor det forebyggende arbeidet som reflekterer effektiv og kvalitativ oppgaveløsning og som setter prioriteringer. Samtidig må det enkelte politidistrikts bevissthet rundt det forebyggende arbeidet som metode økes.

For å sikre en god tilstedeværelse og responsevne foreslår utvalget at dette følges opp tydeligere av beredskapsavdelingen i Politidirektoratet. Videre må det utarbeides hensiktsmessige mål og krav som reflekterer forventninger til effektiv tjenesteutøvelse i alle ledd av politiets operative virksomhet, det være seg kapasitet ved operasjonssentralene, dimensjonering og organisering av innsatslederfunksjonen eller krav om responsevne.

Teknologi

Utvalget mener teknologiområdet utgjør IKT en av hovedutfordringene i politiet. Det har gjennom flere år blitt pekt på mangler ved politiets teknologiske verktøy.

En økt bruk av teknologi gir store muligheter for politiet. Det pågående arbeidet i politiet med organisering og styring av teknologiområdet, og en tydeligere prioritering av teknologi som strategisk satsingsområde for etaten, er viktig for økt kvalitet og effektivitet i oppgaveutførelsen og bør videreføres og styrkes ytterligere.

Utvalget mener at IKT må spille en sentral rolle i å understøtte politiets virksomhet og bidra til en mer effektiv oppgaveløsning. IKT må ses på som et virkemiddel for strategisk utvikling av virksomheten og således være sterkt koblet til de øvrige endringsprosessene og virksomhetsutviklingen i politiet.

Det er imidlertid nødvendig med en strengere styring av teknologiområdet i politiet, slik at det ikke drives lokal utvikling av applikasjoner og at sentrale systemer blir likt implementert for hele etaten. Den overordnede styringen må skje fra Politidirektoratet. Det er et ledelsesansvar å sørge for en helhetlig teknologistrategi og en hensiktsmessig organisering for å støtte teknologiutvikling og -bruk som kan bidra til effektivitet og kvalitet i utøvelse av politiets kjerneoppgaver.

KONSEKVENSER FOR VEGÅRSHEI

Vegårshei har gjennom mange år hatt eget lensmannskontor i kommunen. Da politireformen trådte i kraft fra 2000 ble Vegårshei lensmannskontor innlemmet i Agder Politidistrikt, som består av begge Agderfylkene. Fra 2005 ble driftsenhetsmodellen innført, og Vegårshei lensmannskontor ble et av fem tjenestesteder i Holt driftsenhet (Åmli, Vegårshei, Gjerstad, Risør og Tvedestrand). Driftsenheten var tenkt som en administrativ enhet ledet av en av lensmennene, driftsenhetsleder. De øvrige lensmennene / tjenestelederne hadde fortsatt det utøvende ansvar i egen kommune.

Etter opprettelsen av Holt driftsenhet ble Vegårshei lensmannskontor gradvis tappet for oppgaver og ressurser. Fra 2010 har lensmannskontoret hatt begrenset åpningstid og svært begrensede ressurser.

Ved opprettelsen av Agder politidistrikt ble det også opprettet fellesfunksjoner, som skulle betjene hele politidistriktet. Operasjonssentralen er en slik enhet. Ved akutte hendelser får befolkningen på Vegårshei, på lik linje med alle andre i Agder, samme beredskap og hjelp. Det er operasjonssentralens ansatte (ved operasjonsleder) som foretar prioriteringer for hvilke oppdrag som skal løses først og sist uavhengig av geografi. For at dette skal fungere optimalt, betinger dette både god faglig kompetanse og lokal kunnskap om hele distriktet. Erfaringer så langt har vist at dette fungerer bra.

Lokalt politi på Vegårshei har tradisjonelt hatt god lokalkunnskap både når det gjelder befolkningen og geografi. Likeledes har politiet hatt gode tradisjoner for et nært tverrfaglig samarbeid med andre etater i kommunen. Dette har imidlertid vært mer basert på de enkelte ansattes initiativ og engasjement enn system. Inntil 2010 betjente kontoret både sivil rettspleie, forvaltningsoppgaver og politiets kjerneoppgaver. Som politianalysen påpekte, var dette for Vegårshei sin del, også en måte å innhente informasjon gjennom forvaltningsoppgaver og sivilrettslige oppgaver som var nyttig for politiet for å sikre kjennskap om lokale forhold.

Slik den lokale polititjenesten har utviklet seg på Vegårshei, med begrenset åpningstid, minimal bemanning og begrenset mulighet til å betjene forventede oppgaver, må det være grunn til å stille spørsmål om det er slikt politi som er ønskelig for fremtiden.

Vegårshei lensmannskontor har i dag en god strategisk plassering sentralt i Myra, egnede lokaler, men lite innhold. Det er derfor grunn til å tro at slik organisering og styring av ressursene verken er til det beste for befolkningen, de ansatte eller politidistriktet.

De øvrige tjenestestedene i Holt driftsenhet opplever i større eller mindre grad den samme utvikling som Vegårshei.

Med bakgrunn av den utvikling som har vært for lokalt politi på Vegårshei, er det grunn til å anta at det å samle kompetanse og ressurser i færre og større enheter med det formål å bli bedre kompetent og mer robust, vil kunne føre til en bedre polititjeneste for Vegårsheis innbyggere.

Det er imidlertid en del suksesskriterier som bør foreligge, blant annet:

- Hvordan ressursene ledes og styres
- Lokal forankring og involvering
- Lokal kunnskap og forståelse
- Arbeidsmetoder
- Tverrfaglig samarbeid, herunder det forebyggende arbeid
- Beredskapsmessige hensyn

Vurderinger omkring dette beskrives nærmere under rådmannen vurdering under.

Rådmannens vurdering:

I forbindelse med kartlegging og analyse av Agder politidistrikt svarte Vegårshei kommestyre på to høringer i 2010, hhv 18.6.10 og 14.12.10. Dette gjaldt omorganisering og sammenslåing av tjenesteder i Agder politidistrikt.

Denne politianalysen gjelder omorganisering av politiet for hele landet, men for Vegårshei kommune isolert sett har kan høringene ha likhetstrekk. Derfor er det også henvist de to tidligere uttalelsene fra rådmannen.

Rådmannen har forståelse for at politiet vil gjennomgå oppgavene, som politiet har i tillegg til sine primæroppgaver. Dersom noen av disse oppgavene kan ivaretas av andre, f.eks. av kommunene, så bør kommunene kunne vurdere å ta dette. Da under forutsetning av at det tilføres ressurser til å ivareta oppgavene.

Rådmannen gir politiet støtte i dette viktige reformarbeidet for å kunne tilpasse seg grunnleggende utviklingstrekk ellers i samfunnet. Rådmannen støtter ønsket om større handlingsrom til å organisere, styre og lede virksomheten.

Rådmannen har videre forståelse for at det ønskes store robuste politidistrikt, men vil likevel hevde at ønsket om likeverdighet i størrelse muligens tillegges for stor vekt. Noen flere politidistrikt, slik som mellomløsningen foreslår, vil gi rom for robuste enheter samtidig som distriktene blir geografisk mer enhetlige og oversiktlige. Forslaget til utvalget er å slå Agderfylkene sammen med Buskerud i tillegg til Telemark og Vestfold. Etter rådmannens vurdering synes det som for stort. Erfaringene med Agder politidistrikt, som etter manges mening er et stort distrikt, er gjennomgående gode. Derfor er forslaget om å slå sammen Agderfylkene, Telemark og Vestfold med Buskerud, etter rådmannens vurdering, ikke det beste. Å koble Vestfold, Telemark og Agder virker derimot mer nærliggende. Et nytt stort politidistrikt, i vårt tilfelle med 4 fylker, synes krevende nok å håndtere i forhold til lokalkunnskap og oversikt.

Avstandene kan kompenseres gjennom et stadig bedre sentralt veinett knyttet til E 18 med nær motorveistandard på hele strekningen fra 2020. På den annen side må hensynet til store geografiske innlandskommuner uten samme veistandard som E 18, også må kunne ivaretas.

Statens bruk av stadig nye regionløsninger skaper også en utfordring for kommunesektoren. Det kan synes som staten gjennom enkeltvedtak er i ferd med å etablere en form for landsdelsregioner. Kommunene bør kunne forvente at Stortinget sikrer en regional inndeling av landet som statlige etater må forholde seg til. (f.eks. AMK, politi, helsevesen, sivilforsvar m.fl.). Dersom det skapes usikkerhet på dette feltet, kan det i en krisesituasjon bidra til dårligere løsning av oppgavene enn det innbyggerne bør forvente.

Selv om utredningen ikke eksplisitt tar stilling til den lokale organiseringen av politiet, så viser skissen føringer som bør gjøre regionen skeptisk. Det henvises til at lokal struktur skal være gjenstand for en egen prosess når politidistriktene er etablert. På utvalgets skisserte modell, kan det se ut til at kommunene i Østre Agder kun vil bli sittende igjen med tjenestesteder i Arendal og Åmli. Dette kan bli dramatisk. En stor kommune som Grimstad, som i tillegg er i sterk vekst, synes etter kartet å bli uten lokal polititjeneste. Likeledes vil hele området øst for Arendal, med unntak av Åmli, bli uten lokal polititjeneste i "eget hus". På den annen side er det noe av poenget i utvalgets analyse. Her vektlegges metoder, kompetanse, responstid og styrt polititjeneste mer enn hvor selve politihuset befinner seg. Både geografi og befolkningstygndepunkt bør derfor være gjenstand for vurderinger i slik stor og viktig reform.

Selv om den faktiske avgjørelsen i forhold lokale tjenestesteder utsettes, så bygger utredningen på effekten av en reduksjon fra 354 tjenestesteder til om lag 210. Derfor vil presset for å iverksette strukturelle grep i de nye politidistriktene bli meget sterkt.

Erfaringsmessig må stadig oftere politiets ansvar for lokal skadestedsledelse ved alvorlige ulykker løses av kommunalt brannvesen. Dette som et resultat av få ressurser eller lang responstid. Selv om hensikten med påstanden i utredningen, om at politiets tilstedeværelse skal styrkes, så er rådmannen noe usikker på om det er dette de mindre kommunene vil erfare når denne strukturreformen iverksettes. Reformen kan derfor utilsiktet øke presset på det lokale brannvernet.

Rådmannen er av den oppfatning av at utredningen i for stor grad satser på en todelt utbygging. På den ene siden fortsatt utbyggingen og styrking av Politidirektoratet, samtidig som det etableres tunge politidistrikt. Rådmannen mener reformen aktivt bør vurdere hvilke oppgaver som nå løses sentralt, som vel så gjerne kan overføres til de nye robuste politidistriktene. Desentralisering av politiressurser bør etter rådmannens oppfatning være en kontinuerlig målsetting.

Innenfor rammen av klare strukturer for organisering og mandat, vil store styringsfullmakter til politidistriktene være riktig. Detaljregulering fra nasjonalt nivå gir ikke grunnlag for gode valg av lokale løsninger. Utvalget påpeker også dette når det uttaler at den konkrete løsningen for det enkelte politidistrikt bør utformes i politidistriktene i samarbeid med Politidirektoratet, og med involvering av relevante samarbeidspartnere og kommuner.

Utredningen tar etter rådmannens syn godt grep om oppgaver knyttet til nye teknologiske muligheter. Det er åpenbart at politiet ikke har det teknologiske nivå som forventes i 2013. Her er det stort behov for forbedringer, som kan gi samfunnet et mer kompetent og effektivt politi.

Rådmannen vil avslutningsvis minne om, at selv om Vegårshei er en liten kommune, så er vår kommune i samme bås som veldig mange av de 354 tjenestestedene, som nå foreslås

slått sammen med andre. Befolkningen i disse kommunene, også her på Vegårshei, skal kunne forvente samme faktiske trygghet, ikke bare opplevd, som resten av befolkningen.

Det er ikke i hvilket lokale politiet befinner seg som er det viktigste, men hva slag polititjeneste befolkningen faktisk får. Det som eventuelt kan bli aktuelt for Vegårshei kommune kan være å vurdere å legge til rette for en fremtidig politipost.

Rådmannen vil avslutningsvis understreke at kvalitetsreformarbeidet som utredningen legger opp til er like viktig som arbeidet med framtidig struktur. Et politi som arbeider med de riktige oppgavene. Et politi som utvikler seg i takt med endrede behov i samfunnet. Et politi som nyter stor tillit i samfunnet, er alle grunnleggende elementer for innbyggernes trivsel og trygghet og helt grunnleggende i et demokratisk samfunn. Politiet nyter stor tillit og rådmannen er trygg på at den reformen det legges opp til vil bidra til å opprettholde denne sterke posisjon.

Anne-Grete Glemming
Kommunalsjef

Vedlegg

- 1 Vedtak i sak 47/13 - Politireform, Østre Agder
- 2 Sammendrag NOU 2013:9